

Machteloos tegen gewapende overvallen?

oktober 2009

<i>Inleiding</i>	1
<i>Maatregelen tegen gewapende overvallen</i>	2
<i>Identificatie-opstelling bij de ingang van het museum</i>	2
<i>Entreesluis</i>	2
<i>Entreecontrole / elektronische visitatie</i>	2
<i>kostbaarste objecten zo ver mogelijk van de ingang</i>	3
<i>Meeneembeperkende maatregelen</i>	3

Beveiligers moeten niet de pretentie hebben dat gewapende overvallen geheel kunnen worden voorkomen; niet-beveiligers moeten van het vooroordeel af dat gewapende overvallen helemaal niet kunnen worden voorkomen.

Inleiding

Na de gewapende overvallen op het Scheringa Museum en het Magritte Huis in België was weer het commentaar te lezen - zoals te verwachten - dat er tegen gewapende overvallen niets is in te brengen. Een voormalig museumdirecteur ging zelfs zo ver in de pers te verklaren al jaren te zeggen dat een gek die met een pistool een museum binnenkomt alles van de muur kan halen wat hij hebben wil.

Zo somber is het natuurlijk niet. Tegen gewapende overvallen is wel degelijk iets te ondernemen. Voorop moet worden gesteld dat over het algemeen niet moet worden gestreefd naar volledige eliminatie van risico's zoals diefstal tijdens openingstijd, al of niet gebruikmakend van geweld. Volledige eliminatie van dit risico leidt al heel snel tot eliminatie van de museale publieksfunctie en daarmee het bestaansrecht van het museum. Aan die publieksfunctie ontnemen musea nu eenmaal hun bestaansrecht.

Iedere preventieve maatregel - dit geldt voor bijna alle incidenten - leidt tot vermindering van de kans op een incident en/of het effect van een incident. Brandpreventieve maatregelen zoals spanningsloos schakelen van het pand aan het einde van de werkdag (kortsluiting als brandoorzaak), bliksemafleiding, protocollen brandgevaarlijke werkzaamheden en inbraakwerendheid en inbraaksignalering (brandstichting is een van de hoofdoorzaken van brand) verminderen de kans op brand. Brandsignalering, brandblusmiddelen, adequate alarmopvolging en automatische blussystemen verminderen het effect van brand. Volledige eliminatie van de kans op en effect van brand is niet mogelijk.

Voor diefstal, al of niet met geweld, geldt hetzelfde. Er zijn allerlei maatregelen te treffen om de kans op en het effect van diefstal te verminderen. Dit geldt dus ook voor

gewapende overvallen. Iedere preventieve maatregel die genomen wordt zal het aantal potentiële daders doen afnemen. Er moet naar gestreefd worden de daderpotentie zo klein mogelijk te maken. Dat kan nooit met een enkele maatregel bereikt worden. Beveiligingsmaatregelen verminderen de kans op een overval omdat het aantal potentiële daders zal verminderen. Bij het nemen van preventieve maatregelen wordt de beveiligingsverantwoordelijke vaak geconfronteerd met reacties in de trant van: dat houdt daders niet tegen. Degenen die dat zeggen hebben altijd gedeeltelijk gelijk omdat individuele maatregelen slechts een deel van de mogelijke daders elimineert. Het gaat juist om het totale pakket aan maatregelen, in beveiliging wordt het begrip 'redundancy' gebruikt, dat zal leiden tot steeds verdere vermindering van het mogelijk aantal daders. Zelfs wanneer het museum gesloten wordt voor publiek - geen optie natuurlijk - zal de kans op een gewapende overval nog niet tot nul worden gereduceerd.

Geen van onderstaande maatregelen zal dus de kans op een gewapende overval geheel elimineren. Onderstaande maatregelen verminderen de kans op een gewapende overval. Het zal van het gebouw, budgetten en de organisatie afhangen in hoeverre de maatregelen uitvoerbaar zijn

Maatregelen tegen gewapende overvallen

Identificatie-opstelling bij de ingang van het museum

Musea verkeren samen met alle andere gebouwen met een publieksfunctie - zoals banken, postkantoren, juweliers, benzinstations - in de nadelige positie dat overvallers vooraf kunnen verkennen hoe het beste hun slag te slaan. Dat zullen ze ook altijd doen. Van overvallers kan niet verwacht worden dat ze geheel onvoorbereid een overval plegen. Van een identificatie-opstelling waarbij alle bezoekers bij binnenkomst hun eigen portret op een monitor zien gaat veel preventie uit. Camera en monitor moeten zo zijn opgesteld dat een duidelijke identificatie mogelijk is (rekening houden dus met de kwaliteit van de camera - niet een of andere goedkope webcam - en monitor en met de projectie van de camera zodat er geen tegenlicht opnames van slechte kwaliteit gemaakt worden). De beelden dienen digitaal opgenomen te worden en voldoende lang bewaard. Dankzij de uitgebreide opslagmogelijkheden van meerdere terrabytes is het mogelijk tienduizenden beelden van hoge kwaliteit op te slaan. Deze opstelling kan dankzij de mogelijkheid meerdere beelden tegelijk op een monitor te tonen ook gebruikt worden voor informatie over het museum en (tijdelijke) tentoonstellingen.

Entreesluis

Overvallers willen ongehinderd en zonder vertraging hun slag slaan. Een sluis bij de entree van het gebouw waarbij beide deuren niet tegelijk geopend kunnen worden en een vertraging van enkele seconden is ingebouwd schrikt vanwege de vertragende werking af. Die sluis moet samengesteld worden uit staal en gelaagd, inbraakvertragend, glas. Bovenvermelde identificatie-opstelling kan eventueel in die sluis worden aan gebracht.

Entreecontrole / elektronische visitatie

Er zijn reeds enkele musea in Nederland - het Rijksmuseum en het Van Goghmuseum - die gebruik maken van scans bij de entree om de binnenkomende bezoekers te controleren. In Nederland een nieuw fenomeen, in de USA al een aantal jaren in gebruik

bij vele musea. Visitatie van binnenkomende bezoekers aan de hand van (metaal)scans is een kostbare zaak. Niet alleen voor wat betreft de apparatuur maar ook omdat de controle arbeidsintensief is. Over het algemeen voor musea dus geen haalbare kaart. Wat wel mogelijk is, of in ieder geval gerealiseerd moet worden, is dat er bij de entree een beveiliging staat die binnenkomende bezoekers verwijst naar de verplichting jassen en tassen in te leveren. De voorkeur gaat uit naar realisatie van lockers buiten het gebouw.

kostbaarste objecten zo ver mogelijk van de ingang

Overvallers leggen liever niet een lange weg af binnen het gebouw. De kostbaarste objecten moeten daarom zo ver mogelijk van de ingang opgesteld worden. Indien mogelijk moet een vaste looprichting gerealiseerd worden, vanzelfsprekend rekening houdend met de verplichte nooduitgangen. Het is mogelijk, in enkele musea is dat gerealiseerd, een vertraging in te bouwen bij het openen van nooduitgangen. Het zal duidelijk zijn dat daarbij aan dwingende veiligheidscondities moet worden voldaan (nadere informatie toncremers@museum-security.org).

Meeneembeperkende maatregelen

De gedachten gaan hierbij uit naar inbraakvertragende vitrines, ophangsystemen, glas voor schilderijen, bevestigingssystemen individuele objecten, elektronische signalering aan individuele museumobjecten gekoppeld aan cameraobservatie.

Uit testen is gebleken dat vitrines alleen hoge inbraakvertraging hebben indien het glas vevat is in stalen frames. Over het algemeen zijn vitrines voorzien van te zwakke sluitsystemen. Met een beetje designcreativiteit is het mogelijk vitrines te voorzien van sloten en cilinders van het niveau SKG** of zelfs SKG*** (nadere info toncremers@museum-security.org).

Meeneembeperkende maatregelen zijn gericht op het winnen van tijd en het afschrikken van overvallers. Glas in de lijsten van schilderijen verzwaren die schilderen zodanig dat het moeilijk wordt ze snel mee te nemen. Glaswanden voor stijlkamers voorkomen snel wegnemen van objecten. Ophangsystemen zoals Steadies zorgen voor vertraging bij het van de muur nemen van schilderijen.

Beveiligers moeten niet de pretentie hebben dat gewapende overvallen geheel kunnen worden voorkomen; niet-beveiligers moeten van het vooroordeel af dat gewapende overvallen helemaal niet kunnen worden voorkomen.